

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **M. CH.**, zastoupený JUDr. Šárkou Veskovou, advokátkou se sídlem Palackého 359, 500 03 Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, sídlo: Vršovická 1429/68, Praha 10, adresa pro doručování: Ministerstvo obrany, Personální sekce, nám. Svobod 471/27, 160 00 Praha 6, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2004, č. j. 5 Ca 92/2004 - 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva obrany ze dne 11. 3. 2004, č. j. 421/3-451-1/2001/DP-7542, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí Vojenského úřadu sociálního zabezpečení ze dne 8. 1. 2004, č. j. 621115/0286/602-2, o přiznání výsluhového příspěvku.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že Městský soud v Praze nesprávně posoudil právní otázky důležité pro jeho rozhodnutí, a navrhl rozsudek soudu zrušit. Uvedl, že v době trvání svého služebního poměru vojáka z povolání byl zařazen na místo staršího důstojníka skupiny předepsaných prací a oprav elektrického a speciálního vybavení opravny proudových letounů technické letky oprav vojenské techniky 34. základny speciálního letectva V. v. s. GŠ AČR. Práci vykonával ve ztíženém pracovním prostředí a z tohoto důvodu mu byl vyplácen

příplatek 250 Kč měsíčně podle skupiny I., části E, bodu 1. nařízení vlády č. 252/1992 Sb., tedy za práci v hluku přesahujícím výši N 115. Podle svého názoru měl stěžovatel v době služebního poměru též nárok na přiznání příplatku podle skupiny I., části B, bodu 6. citovaného nařízení vlády, tedy za práci se zdroji ionizujícího záření. Byl totiž podle svého přesvědčení ve služebním zařazení spojeném s výkonem služby zahrnující bezprostřední činnost mimo jiné s nebezpečným ionizujícím a elektromagnetickým zářením. Toto své přesvědčení dovozoval zejména z rozhodnutí Ministerstva obrany při výkonu dozoru nad radiační ochranou č. j. 20214/97/2002-1236 ze dne 21. 11. 1992, z něž vyplývá, že stěžovatel byl zařazen podle ustanovení vyhlášky č. 307/1992 Sb. do kategorie „B“ a pracoviště, na němž byl zařazen, do I. kategorie. Zařazení pracoviště do I. kategorie podle stěžovatele znamená, že se jedná o pracoviště, kde se používají tzv. jednoduché zdroje ionizujícího záření (podle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 307/2002 Sb.) a zařazení stěžovatele samotného do kategorie „B“ pak podle stěžovatele dokládá, že se v jeho případě jednalo o radiačního pracovníka, tedy pracovníka ohroženého v tomto případě ionizujícím zářením nikoli nevýznamného rozsahu. Příplatek z tohoto titulu, o který stěžovatel již v době trvání služebního poměru žádal, mu velitelem jeho útvaru nebyl přiznán, o tomto však nebylo vydáno žádné rozhodnutí, které by mohl stěžovatel následně napadnout. Podle názoru stěžovatele, pokud mu nebyl příplatek poskytován v důsledku pochybení služebního orgánu, v jehož pravomoci bylo určit výši příplatku, je nutno při rozhodování o přiznání výluhového příspěvku tuto skutečnost zohlednit.

Podle stěžovatele z nařízení vlády č. 252/1992 Sb., konkrétně z jeho § 3, vyplývá, že veškeré činnosti uvedené v příloze tohoto nařízení jsou činnostmi, za jejichž vykonávání se příplatek poskytuje. Ze shora zmíněného rozhodnutí Ministerstva obrany při výkonu dozoru nad radiační ochranou, konkrétně z jeho bodu 3., podle stěžovatele vyplývá, že stěžovatel pracoval se zdroji ionizujícího záření. Z vyjádření velitele VÚ 2436 P. ze dne 31. 12. 2003, ze sdělení Vojenského úřadu pro právní zastupování Ministerstva obrany ze dne 27. 11. 2003, č. j. 305-02262-20-03-5, jakož i ze stěžovatelem napadeného správního rozhodnutí žalovaného pak podle stěžovatele vyplývá, že tyto orgány považují nárok stěžovatele na příplatek za práci se zdroji ionizujícího zařízení za možný, nikoli však jednoznačný, a rozhodnutí tedy přesouvají na soud. Pokud tedy stěžovateli příplatek vyplácen nebyl, i když podmínky pro jeho přiznání stěžovatel splňoval, považuje to stěžovatel za nezákonné, a stejně tak považuje za nezákonný postup žalovaného, který mu na základě toho nepřiznal zvýšený zápočet služby vojáka z povolání. Pokud Městský soud v Praze dospěl k závěru, že u stěžovatele nelze dobu od 1. 12. 1999 do 30. 11. 2003 považovat za dobu služby zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti, jelikož u něho nebyla splněna podmínka výplaty zvláštního příplatku za tuto službu (§ 2 vyhlášky č. 268/1999 Sb.), dospěl soud podle stěžovatele k nesprávnému právnímu závěru.

Žalovaný odkázal ve svém vyjádření ke kasační stížnosti na vyjádření, které podal k žalobě stěžovatele; toto ve své podstatě koresponduje se závěry, k nimž dospěl Městský soud v Praze.

Městský soud v Praze odůvodnil svůj rozsudek tím, že posouzení, zda služba stěžovatele byla službou zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti [§ 143 odst. 1 písm. a) zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. o vojácích z povolání“)], což by zakládalo nárok stěžovatele na vyšší výluhový příspěvek, závisí na splnění podmínek podle § 2 písm. k) vyhlášky č. 268/1999 Sb., kterou se pro účely výsluhových náležitostí stanoví, kdo je považován za výkonného letce a která služba je službou zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti, a postup

při výplatě výsluhových náležitostí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 268/1999 Sb.“). Podle tohoto ustanovení je nutno zároveň (současně) splnit dvě podmínky - službou zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti je služba, kdy byl voják ve služebním zařazení spojeném s výkonem služby zahrnující bezprostřední činnost s nebezpečnými výbušnými, chemickými, otravnými a radioaktivními látkami, laserovým zářením, nebezpečným elektromagnetickým zářením a původci zvlášť nebezpečných nákaz, včetně činnosti vykonávané s prokázanými chemickými karcinogeny nebo v prostředí s rizikem chemické karcinogenity (1. podmínka) po dobu, po kterou za tuto činnost pobíral zvláštní příplatek podle nařízení vlády č. 252/1992 Sb., o podmínkách pro poskytování a výši zvláštního příplatku za vykonávání činností ve ztížených a zdraví škodlivých pracovních podmínkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 252/1992 Sb.“) (2. podmínka). Stěžovatel sice pobíral zvláštní příplatek podle nařízení vlády č. 252/1992 Sb., avšak nikoli za výkon služby zahrnující bezprostřední činnost se zdroji ionizujícího záření (kterou stěžovatel podle svého tvrzení vykonával), nýbrž zvláštní příplatek za práci v hluku přesahujícím výši N 115, a proto dobu pobírání zvláštního příplatku nelze v jeho případě za službu zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti. Skutečnost, že stěžovatel o přiznání zvláštního příplatku za práci se zdroji ionizujícího záření podle skupiny I., části B, bodu 6., nařízení vlády č. 252/1992 Sb. žádal, avšak do vydání stěžovatelem napadeného rozhodnutí mu žádný takový příplatek nebyl přiznán, byla podle Městského soudu v Praze z hlediska posouzení zákonnosti rozhodnutí žalovaného nerozhodná, neboť pro toto posouzení je podstatné, že stěžovatel fakticky zvláštní příplatek za výkon služby zahrnující bezprostřední činnost s radioaktivními látkami nepobíral. *Obiter dictum* pak soud uvedl, že stěžovatel ani ve skutečnosti nepracoval v takovém prostředí, aby mu mohl být zvláštní příplatek za výkon služby zahrnující bezprostřední činnost s radioaktivními látkami přiznán, neboť v prostředí, kde pracoval, ztížené a zdraví škodlivé pracovní podmínky souvisejí s rizikem tohoto druhu nepřevládaly, jak vyžaduje § 2 nařízení vlády č. 252/1992 Sb., neboť v prostředí s ionizujícím zářením stěžovatel pracoval maximálně 8 hodin v kalendářním roce.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podmínky vzniku nároku a výši výsluhového příspěvku vojáka z povolání upravují § 132 a násl. zákona o vojácích z povolání. Podle § 132 odst. 1 zákona o vojácích z povolání voják, jehož služební poměr zanikl podle § 18 písm. a), h) a i) nebo podle § 19 odst. 1 písm. a), b), c), e) a g) až l) cit. zákona, má nárok na výsluhový příspěvek, jestliže jeho služební poměr trval alespoň po dobu 15 let. Podle odst. 2 zmíněného paragrafu pak základní výše výsluhového příspěvku činí za 15 let služby 5 % průměrného měsíčního hrubého platu. Tato výše se zvyšuje za šestnáctý a každý další ukončený rok služby o 6,2 %, za dvacátý první a každý další ukončený rok služby o 2,5 % a za dvacátý sedmý a každý další ukončený rok služby o 1 % průměrného měsíčního hrubého platu. Podle § 133 odst. 1 věty první výše výsluhového příspěvku může činit nejvíce 55 % průměrného měsíčního hrubého platu. Podle věty druhé téhož odstavce však, byl-li voják zařazen jako výkonný letec nebo konal službu zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti alespoň po dobu 5 let anebo konal službu v zahraničí za zvlášť nebezpečných podmínek podle § 120 odst. 3, může výše výsluhového příspěvku činit nejvíce 60 % průměrného měsíčního hrubého platu.

Ministerstvo obrany je v § 133 odst. 2 zmocněno stanovit vyhláškou, kdo je považován za výkonného letce a která služba je službou zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti. Pro výši výsluhového příspěvku a odbytného se doba služby výkonného letce a doba služby zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti hodnotí jedenapůlnásobně, přičemž zvýšený zápočet doby služby se stanoví jen za celé kalendářní měsíce.

Podle § 2 písm. k) vyhlášky č. 268/1999 Sb., vydané na základě zmocnění podle § 133 odst. 2 a § 143 odst. 11 zákona o vojácích z povolání, se službou zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti rozumí kromě jiných taxativně definovaných druhů služebního zařazení též služba, kdy byl voják ve služebním zařazení spojeném (vyhláška používá nesprávný tvar tohoto slovesa – namísto „spojeném“ uvádí „spojeným“ - pozn. Nejvyššího správního soudu) s výkonem služby zahrnující bezprostřední činnost s nebezpečnými výbušnými, chemickými, otravnými a radioaktivními látkami, laserovým zářením, nebezpečným elektromagnetickým zářením a původci zvlášť nebezpečných nákaz, včetně činnosti vykonávané s prokázanými chemickými karcinogeny nebo v prostředí s rizikem chemické karcinogenity po dobu, po kterou za tuto činnost pobíral zvláštní příplatek (za současného právního stavu míněn zvláštní příplatek podle nařízení vlády č. 252/1992 Sb.). Ustanovení § 2 písm. k) vyhlášky č. 268/1999 Sb. tedy stanovuje, že k tomu, aby určité služební zařazení bylo službou zvláštní povahy, je třeba současného (kumulativního) splnění dvou podmínek: První podmínkou je, že musí jít o služební zařazení spojené s výkonem služby zahrnující bezprostřední činnost s určitými chemickými látkami nebo v určitém prostředí. Druhou podmínkou pak je, že toto služební zařazení se považuje za službu zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti jen po dobu, po kterou dotýčný voják z povolání za tuto činnost (tj. za služební zařazení spojené s výkonem služby zahrnující bezprostřední činnost s určitými chemickými látkami nebo v určitém prostředí, nikoli za jiné služební zařazení, za které zvláštní příplatek také náleží) pobíral (tedy měl přiznán a také skutečně dostával) zvláštní příplatek.

Uvedené ustanovení vyhlášky nevyvolává pochyb o jeho zákonnosti a ústavnosti, neboť nepřekračuje rozsah zmocnění podle § 133 odst. 2 zákona o vojácích z povolání a kritéria pro posouzení určité služby jako služby, která se má výhodnějším způsobem zohlednit ve výluhovém příplatku, jsou v něm stanovena racionálně, když jsou vázána na vykonávání služby takové povahy či v takovém prostředí, které pro vojáka z povolání představovalo významné a dlouhodobé a nikoli zcela bezvýznamné či ojedinělé zdravotní riziko. Druhá z podmínek (skutečné pobírání zvláštního příplatku) tím, že odkazuje na přiznání zvláštního příplatku podle nařízení vlády č. 252/1992 Sb., ve své podstatě právě pouze definuje kritérium významnosti a dlouhodobosti daného zdravotního rizika. Přiznání zvláštního příplatku podle nařízení vlády č. 252/1992 Sb. je totiž možné pouze za vykonávání činností v prostředí, v němž převládají ztížené a zdraví škodlivé pracovní podmínky, které souvisejí s rizikem škodlivého působení tam definovaných typů vlivů (§ 2 cit. nařízení); tyto činnosti jsou pak podrobně katalogizovány v jednotlivých položkách přílohy k uvedenému nařízení. Nařízení rovněž počítá s tím, že zaměstnanec může být vystaven vícero škodlivým vlivům současně – tato skutečnost, stejně jako další rozhodné skutečnosti, a sice míra rizika, intenzita a doba působení škodlivých vlivů, jsou pak kritériem pro určení konkrétní výše zvláštního příplatku zaměstnavatelem. Pokud tedy ustanovení § 2 písm. k) vyhlášky č. 268/1999 Sb. považuje určité služební zařazení za službu zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti jen tehdy, jestliže voják z povolání po dobu služebního zařazení spojeného s výkonem služby zahrnující bezprostřední činnost s určitými chemickými látkami nebo v určitém prostředí za toto služební zařazení pobíral zvláštní příplatek,

nevyžaduje nic jiného než to, aby existenci uvedených zvláštních podmínek zasluhujících zákonem definované finanční zvýhodnění autoritativně konstatoval služební orgán, který vojákovi určuje platové náležitosti v průběhu trvání jeho služebního poměru.

Ve stěžovatelově případě je mezi účastníky nesporné, že stěžovatel pobíral zvláštní příplatek, ovšem z důvodu práce v hluku přesahujícím výši N 115 (skupina I., část E – fyzikální vlivy, bod 1. přílohy k nařízení vlády č. 252/1992 Sb.), nikoli z některých z důvodů, které by byly současně podřaditelné pod § 2 písm. k) vyhlášky č. 268/1999 Sb. Stěžovatel pak tvrdí, že měl pobírat zvláštní příplatek též kvůli výkonu činnosti zařazené do skupiny I., části B – ionizující a elektromagnetické záření, práce s lasery, bodu 1. přílohy k nařízení vlády č. 252/1992 Sb., a to z důvodu práce s otevřenými zářiči o aktivitě nepřesahující aktivity povolené pro pracoviště I. kategorie [I. kategorie ve smyslu § 12 písm. a) vyhlášky č. 307/2002 Sb. o radiační ochraně, (dále jen „vyhláška č. 307/1992 Sb.“)].

Pokud stěžovatel měl za to, že mu přísluší zvláštní příplatek i za jiný druh činnosti, než za jaký mu byl přiznán, a sice za činnost na pracovišti s ionizujícím zářením (přímý styk se zdrojem ionizujícího záření), měl se pomocí právních prostředků upravených v zákoně o vojácích z povolání (§ 144 a násl. tohoto zákona) domáhat nápravy. Na okraj dlužno poznamenat, že od 1. 1. 2003, tedy od účinnosti s. ř. s., stěžovatel nepochybně měl k dispozici i právní nástroj proti případné nečinnosti příslušného správního orgánu (žalobu podle § 79 a násl. s. ř. s.). Stěžovatel však až do skončení svého služebního poměru svá tvrzená práva dostupnými zákonnými prostředky neprosazoval a se stížností v této věci se na inspekci ministra obrany obrátil až 26. 3. 2004 (viz zápis ze šetření stížnosti ze dne 17. 5. 2004, č. j. 5317-6/2004-1216, který je součástí správního spisu); lze se domnívat, že tak učinil v závislosti na pro něho nepříznivém výsledku správního řízení u Vojenského úřadu důchodového zabezpečení a následně u žalovaného. Stížnost byla shledána neoprávněnou, když bylo konstatováno, že stěžovatel podmínky pro přiznání zvláštního příplatku podle § 2 písm. b) nařízení vlády č. 252/1992 Sb. (vykonávání činností v prostředí, v němž převládají ztížené a zdraví škodlivé pracovní podmínky, které souvisejí s rizikem škodlivého působení vlivu ionizujícího a elektromagnetického záření nebo práce s lasery) nesplnil, neboť do přímého styku se zdrojem ionizujícího záření sice přicházel, ale ve zcela nevýznamné míře (0,5 hodiny v roce 1997, 1 hodinu v roce 1998, 7 hodin v roce 1999, 8 hodin v roce 2000, 0 hodin v roce 2001, 3,5 hodiny v roce 2002 a 0 hodin v roce 2003). Zvláštní příplatek podle § 2 písm. b) nařízení vlády č. 252/1992 Sb. byl podle zjištění inspekce ministra obrany poskytován v případech srovnatelných se služebním zařazením stěžovatele pouze v případech, kdy přímý styk dotčené osoby se zdrojem ionizujícího záření byl v průběhu kalendářního roku několikanásobně delší než v případě stěžovatele. Pokud pak stěžovatel poukazuje na rozhodnutí Ministerstva obrany při výkonu dozoru nad radiační ochranou č. j. 20214/97/2002-1236 ze dne 21. 11. 1992, z něž vyplývá, že stěžovatel byl zařazen podle ustanovení § 16 vyhlášky č. 307/1992 Sb. do kategorie „B“ a pracoviště, na němž byl zařazen, do I. kategorie, ani to na věci nic nemění. Samotné zařazení určitého pracoviště mezi pracoviště I. kategorie [§ 11, § 12 písm. a) vyhlášky č. 307/2002 Sb.], konkrétně proto, že jde o pracoviště s drobnými zdroji ionizujícího záření, ani zařazení radiačních pracovníků [fyzických osob vystavených profesnímu ozáření, přičemž není podstatné, zda se jedná o zaměstnance či o fyzické osoby vykonávající činnost v jiném právním vztahu – viz § 2 písm. y) zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů] na tomto pracovišti do kategorie „B“ (§ 16 odst. 2, část věty za středníkem vyhlášky č. 307/2002 Sb.) ještě neznamená, že všichni takto zařazení pracovníci musí pobírat zvláštní příplatek z důvodu zařazení ve skupině I., části B – ionizující

a elektromagnetické záření, práce s lasery, bodu 1. přílohy k nařízení vlády č. 252/1992 Sb., neboť přiznání či nepřiznání tohoto zvláštního příplatku konkrétnímu radiačnímu pracovníkovi závisí na tom, zda v případě jeho pracovního či služebního zařazení u něho tyto ztížené a zdraví škodlivé pracovní podmínky převládají (viz § 2 nařízení vlády č. 252/1992 Sb.). Jestliže v konkrétním případě stěžovatele nebylo příslušným orgánem shledáno, že mu má náležet zvláštní příplatek kvůli výkonu činnosti zařazené do skupiny I., části B – ionizující a elektromagnetické záření, práce s lasery, bodu 1. přílohy k nařízení vlády č. 252/1992 Sb. (*obiter dictum* nutno poznamenat, že – alespoň podle následných zjištění inspekce ministra vnitra – důvodně), pak stěžovatel jednu z podmínek pro zařazení jeho služby do kategorie služby zvláštní povahy nebo zvláštního stupně nebezpečnosti ve smyslu § 2 písm. k) vyhlášky č. 268/1999 Sb. nesplnil. Výsluhový příspěvek mu proto z tohoto titulu nebylo možno zvýšit. Pokud se Městský soud v Praze ztotožnil s takovýmto právním hodnocením věci, jak k němu dospěl žalovaný, rozhodně nepochybil a právní otázku, která byla základem jeho rozhodnutí, posoudil zcela správně.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu